

FALLES, HAROS, HALHES I BRANDONS

Material pedagògic de les Festes del Foc dels Solsticis als Pirineus

TERRITORI FALLAIRE

Maleta fallaire

Materials pedagògics per a la valoració del patrimoni immaterial pirinenc

Activitat 4 TERRITORI FALLAIRE

ÀMBITS

NATURA i SOSTENIBILITAT

LINGÜÍSTIC

SOCIAL i CULTURAL

DANSA i MÚSICA

ÀREES

- **CONEIXEMENT DEL MEDI SOCIAL I CULTURAL**

ACTIVITAT

Cada poble fallaire dels Pirineus elabora la seva falla d'una manera particular. En total, es tracta de més de 63 localitats disperses pel territori que ofereixen una gran riquesa cultural, la qual és una bona ocasió per treballar alhora la geografia dels Pirineus i l'etnografia de les seves valls, aprenent a localitzar poblacions i a identificar els elements patrimonials més rellevants i com s'emmarquen en les diferents estructures administratives.

MATERIALS

- **MATERIAL NECESSARI**
 - Espai exterior gran o gimnàs
- **MATERIAL DE LA MALETA DEL FALLAIRE**
 - Mapa de localització dels pobles vinculats a la festa del foc
 - Exemple de quadrícules del joc
 - Fulards blaus i grocs (15 de cada)

OBJECTIUS I CONTINGUTS D'APRENTATGE

▪ COMPETÈNCIES

- Valorar el sistema democràtic, partint del coneixement dels sistemes polítics, amb vista a formar una ciutadania crítica.

▪ OBJECTIUS D'APRENTATGE

- Conèixer els principals elements que intervenen en la nostra configuració política i social i com s'organitza la seva estructura administrativa.
- Afavorir i fomentar que l'alumne vagi adquirint esperit crític.
- Identificar els principals trets característics del territori fallaire i cercar aquells símbols patrimonials que l'identifiquen.
- Reconèixer els valors d'un sistema democràtic.

▪ CONTINGUTS D'APRENTATGE

- Organització territorial dels diferents països.
- Elements patrimonials.
- Mapa polític.
- Mapa físic.
- Llengües oficials.
- Espais naturals.
- Les festes del foc com a nexa d'unió.

QUÈ CAL SABER?

Organització territorial

L'organització territorial varia en cadascun dels tres països del territori fallaire.

- **Catalunya/Aragó:** Estat-comunitat autònoma-província-comarca-municipi-poble.
- **Aran:** Estat-comunitat autònoma-província-comarca-terçó/municipi-poble.
- **Andorra:** Principat-parròquia/comú-poble.
- **França:** Estat-regió-departament-districte-cantó-comuna.

Andorra

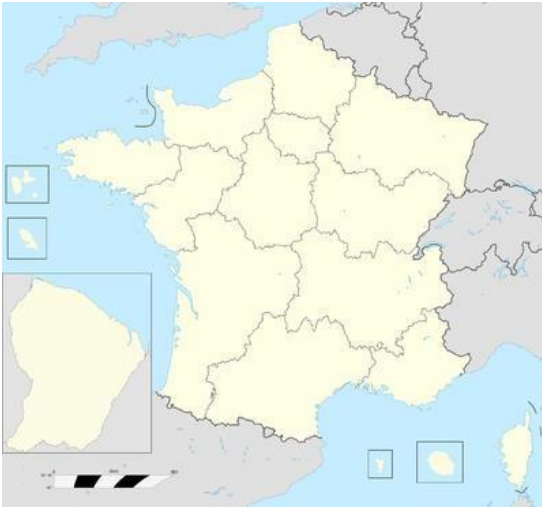
Les parròquies d'Andorra són les primeres i darreres instàncies administratives per sota del Govern d'Andorra. *Parròquia* és el terme utilitzat per designar cadascun dels set territoris en què es divideix administrativament el Principat d'Andorra. Aquest tipus de divisió administrativa és la tradicional d'Andorra, tot i que també hi trobem els quarts/veïnats.

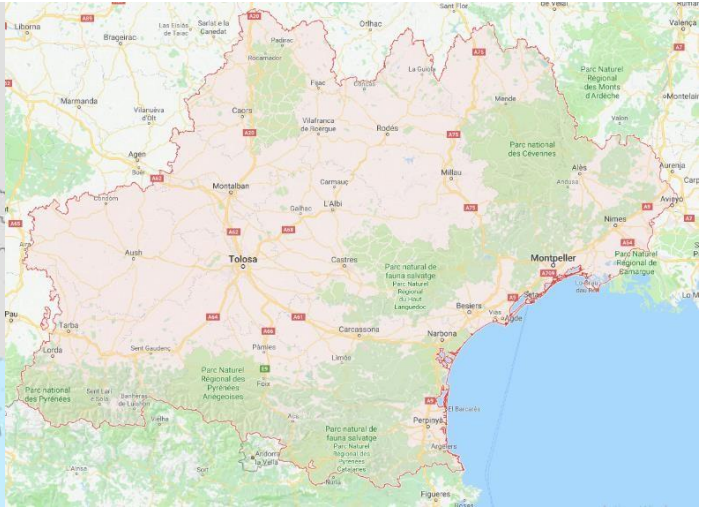
França

L'administració territorial de França (República Francesa) és l'organització institucional i administrativa del territori francès. S'inventarien nombroses divisions territorials, que poden tenir una funció política (col·lectivitats territorials), electoral (circumscripcions) o administrativa (serveis desconcentrats de l'Estat).

La divisió administrativa de primer ordre, a França, és la regió: a Europa n'hi trobem 13, a les quals cal afegir les 5 de fora. Dues limiten directament amb els Pirineus (Nova Aquitània i Occitània).

Imatge: Les 13 regions de França

Imatge: La regió d'Occitània

Imatge: Els departaments

El país està subdividit en 99 **departaments**. Cada departament és administrat per un consell departamental (*conseil départemental*), que s'escull cada sis anys. El número de cada departament es correspon amb la posició del seu nom en l'ordre alfabètic. Aquest número el trobem també a les matrícules dels vehicles.

Els departaments estan ahora dividits en 342 **districtes** (*arrondissements*), que equivaldrien a les nostres comarques, i on trobaríem els **cantons** i les **comunes** (equivalents als nostres municipis).

ACTIVITAT

▪ DINÀMIQUES PRÈVIES A L'ACTIVITAT

Uns dies abans de l'activitat, proposem que els alumnes cerquin informació sobre l'organització territorial i algun tret destacat de cada regió: un menjar típic, un monument, una ciutat, un espai natural... Seria convenient que tot seguit fessin una posada en comú de tot el que han trobat per permetre una primera ubicació en el context.

▪ DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Fase de preparació

En aquesta fase, s'han de preparar el joc de les quadricules, els fulards —per desenvolupar el joc— i els diferents mapes —per a la segona part de l'activitat.

Fase de realització

Primera part. Desenvolupament del joc

Primer de tot, en un espai ample, marquem els límits del terreny de joc, on, a cada extrem, hi ha la base de cada equip. És important explicar bé les normes i delimitar el terreny.

Dividim la classe en dos equips: l'A (equip blau) i el B (equip groc).

Cada equip disposa de dos vigilants de base, de defensors del territori i d'atacants. L'estratègia es pot anar canviant a mesura que es juga.

Cada participant porta un fulard penjat a la part del darrere, sense nuar (com si fos una cua).

Cada equip disposa de dues taules de 20 requadres, que els vigilants custodien: l'una en blanc, que s'ha d'omplir, i l'altra amb el nom dels principals elements del territori fallaire (topònims, monuments, rius, muntanyes), que s'ha d'ensenyar.

La missió és omplir la taula en blanc amb els noms que té l'equip contrari.

Els atacants han d'arribar a la base de l'equip contrari, i, quan ho aconsegueixen, els vigilants els ensenyen durant 10 segons la quadrícula amb els noms perquè els memoritzin i retornin a la seva base per omplir la quadrícula en blanc correctament.

Un atacant pot prendre el fulard a un participant que avança. Si l'hi pren, el participant ha de tornar al seu terreny de joc —un atacant també pot tenir, doncs, el paper de defensor. **Quan retorna, no li poden prendre el fulard.**

El joc finalitza quan un equip aconsegueix omplir correctament tots els elements de la seva quadrícula.

Quadricula exemple equip A:

Aneto	Tolosa	Engolasters	Valira	Collegats
Brandó	Bolanguera	Pic de Midi	Fia-Faia	Garona
Comenges	Confitat	Farga	Occità	Tourmalet
Sant Climent de Taüll	Ordesa	Vallferrera	Bons Homes	Cantó

Quadricula exemple equip B:

Comapedrosa	Chistau	Comabona	Boí	Collegats
Garona	Comenges	Mont Valier	Fia-Faia	Arieja
Les	Igüerri	Besiberri	Patués	Coll de Pal
Sant Climent de Taüll	Els Encantats	Trinxat	Bons Homes	Moixeró

Una variant interessant és que cada mestre prepari les quadricules amb noms de diferents conceptes treballats.

Segona part

Una vegada finalitzat el joc, es fa una posada en comú de totes les paraules, que s'intenten ubicar al mapa general —a la segona part, els alumnes hi participen de nou com a classe.

Síntesi

Quan s'han ubicat tots els elements, es fa una posada en comú per conèixer com s'organitzen administrativament la resta de països i quins són els elements que més han cridat l'atenció.

Per exemple: la Garona, un riu que neix a l'Aran i desemboca a França.

Es pot fer un repàs dels llocs per on passa. Per quins departaments? Passa per pobles on es fa alguna festa relacionada amb el foc? Si és així, què hi utilitzen, falles, haros o brandons? Si es baixa amb barca per la Garona, quantes llengües es poden sentir?

S'identifica la falla dels pobles presents a les quadrícules fent ús de les rèpliques.

AVALUACIÓ

Proposem treballar els fets culturals que ens identifiquen. Per exemple, es pot fer notar que, si bé la festa del foc se celebra en tres països diferents, respon, en tots tres, a la mateixa finalitat.

Així mateix, es pot obrir un debat per plantejar què se'n pensa, de la integració, o què passaria si un president d'un país prohibís la festa de les falles: seria democràtic?

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

- Proposem visitar seus administratives, associacions fallaires, un ajuntament —i preparar una entrevista a l'alcalde perquè expliqui com funciona un municipi.
- Suggerim l'activitat de la guia de valors cooperatius a l'aula:
https://economiasocial.coop/wp-content/uploads/B_GuiaValorsCooperatius.pdf